

tem se commendat qui non missus predicat, ac per hoc idoneus non est, sed presumptor & reprobus. **CA. XI.**

Vtinam sustineretis pusillum imprudentiam meam, sed & patimini me.) Incipientem se uera de seipso narrare, insipientem se dicit, quia ad laudem eius uidetur prinere. Propter quod dictum est. Non te laudent labia tua, sed proximi tui. Sed hic dolore com-

pungitur, propter hos qui cum de eo bene prae ceteris sentire deberent, indigne sentiebant. ¶ **Zelās enim uos, de i zelo, paraui enim uos uni uiro yginē castā assignare Christo.**) Quae locutus est, amore eorum dicturum se ostendit, ut non magis ad laudem eius proficiat, sed ad profectum horum, ut discant quemadmodum parenti suo in euangelio faueant, quia uitupatio patris, detractio filiorum est & laus filiorum gloria patris est. Virgines ergo uult eos esse in fide. Vñ & corruptores fidei zelat ab his ut in die iudicij incontaminatos eos assignet iudici Christo. Hinc est unum in apocalypsi Ioannis legitur: Hi sunt inquit qui cum mulieribus non sunt coinquinati, ygines enim permanserunt, hi se quum agnum quicumque ierit. In mulieribus errorem significauit, quia error per mulierem cepit, sicut & Iezabel mulierem dicit propter uxorem Achab, quae zelo Baal dei prophetas occidit, cum intelligatur idololatria, quae corrumpunt mores & fidei ueritas. Nam si mulieres mulieres intelligas, ut ideo putes uirgines dictas, quia corpora sua incōtaminata seruauerunt, excludes ab hac gloria sanctos, quia omnes apostoli exceptis Ioanne & Paulo uxores habuerunt. Et uide an conueniat accusare Petrum apostolum, qui primus inter apostolos est, quanto magis inter ceteros. ¶ **Timeo autem ne sicut serpens Euā seduxit astutia sua, sic sensus uestri corrumpantur a castitate quae est in Christo Iesu.**) Ostendit qua causa cogit uera de se, preitari. Ad hoc enim gloriam sibi datam, profitetur, non ut se laude, sed ut illos deforment qui sub nomine Christi contra Christum praedicabant, a quibus Corinthij seducebantur, & ueritas haec his magis quam ei proficeret. Hoc enim ait ne audiantur;

Proy. 27

Apoc. 14

Y 2 sedu

seductores quos diabolo comparauit propter astutiam malitiæ eorum, quia corrumpere fidelium corda à ueritate Christi conantur. Hoc ergo timens, semp sollicitus de eis est ne uiolentur.

Nam si is qui uenit alium Christum prædicat quæ non prædicamus, aut alium spiritum accepistis quem non accepistis, aut aliud euangelium quod non accepistis, recte pateremini. Quare: Recte ait pateremini, si alius uobis Christus prædicatus fuisset, aut si alius spiritus uel aliud euangelium traditum uobis fuisset, cum dicat Galatis, Si quis uobis annunciauerit præter quam quod accepistis, anathema sit: Si Galatis peruersum erat aliud accipere, quæ ab apostolis fuerat traditum, quomodo Corinthiis rectum erat si alius Christus prædicatus illis fuisset? Sed sciens apostolus nunquam alium Christum quæ hunc qui crucifixus est prædicari, idcirco ait: Recte pateremini, si uobis alius potior Christus ab his qui ueniunt prædicatus fuisset. Galatis autem anathema dixit, si aliud audirent quod non utique maius esset, sed contrarium. Porro autem inquit: Si ipse Christus prædicatur ab his qui à nobis annunciat, & hoc euangelium, quid causæ est ut uos inferiores habeamur cum nihil amplius ab his addiscatur? Superius de pseudoapostolis loquitur fidei corruptoribus, hoc loco autem de ueris prædicatoribus, quia plebs Corinthiorum uariis erroribus fluctuabat, ut aliqui fauerent pseudoapostolis, quidam eis à quibus compositis uerbis eadem audiebant, quæ ab apostolo audierant. Alij autem apostolis fauebant, quia cum domino fuerant, apostolum suum Paulum deformantes, quia in carne non uiderit dominum nostrum. Existimo enim me in nullo inferiore fuisse ab his qui ualde sunt apostoli. Non uult gratiam dei inferiorem in se uideri, quia similiter docuit, & eadem fecit quæ faciebant apostoli qui propensiores uidebantur, quia priores ceperant docere & fuerant cum domino. Unde maioris autoritatis esse putabatur, cum huius apostoli electio cum testimonio sit, & amplius cæteris laborauerit, & dominum

minum in templo orans uiderit, & locutus sit ei. ¶ Sed et si imperitus sermone sum, sed non scientia.) Hoc nō ad apostolos pertinet, quia non erant eloquentes, utpote si ne literis, pleni tamen spiritu sancto, sed hos tãgit quos præferebant Corinthij, causa acurati sermonis, cum in religioni uis sermonis necessaria sit, non sonus dulcis. Quomodo tamen se humiliat, ut imperitum se esse dicat in sermone, & ubi est illud quod Festus ait, Paule inquit Paule multæ literæ te faciunt extorré. Hoc ergo dicens, non se loqui nescire uoluit intelligi, sed propter eos qui non per fidem sed per eloquentiam commendari uolebant: Et in eo tamen dixit se imperitum quod nō habet crimen. In eo autem quod non caret crimine & acquirit salutem, non se imperitum pronunciauit, quia qui imperitus est in sermone, reus non est apud deum, qui autē scientiam dei non habet, reus est ignorantie: quia non licet ignorare, maxime quod pertinet ad salutem. Quã obrem apostolus spreta eloquentia id agebat, ut fides teste uirtute acceptabilis esset, ut non fidem eloquentia commendaret, sed uirtus cui cedit eloquentia. ¶ In omnibus autem manifestus sum uobis.) Manifestum se dicit esse Corinthijs in omnibus, quia non ignorabant etiam loquendi habere illam peritiam, & hoc scientes alijs fauebant in eo quod istum inferiorem nesciebant: ideoq; commotus loquitur, quia hoc peius erat, cum scirent illum in nullo deesse humiliare ut illum cæteris, cum uidissent per eum non solum impleri prædicationem, sed & signa & prodigia fieri apostolica. ¶ Aut nunquid peccatum feci meipsum humiliās, ut uos exaltamini, quoniam gratis euangelium dei prædicauit uobis.) Quoniam inflati erant eo quod non sumptus ab eis accipere noluit, & prophos alios ei præponebãt, idcirco nunquid peccauit ait, quia me humiliavi ut me indignū ad accipiendum iudicaret quia inde mihi irascimini, cum hoc non peccati sit sed gloriæ. Itaq; sic se humiliauit, cum id quod sibi debebatur nō exegit. Debitum enim erat ut sumptus ab his acciperet quibus prædicabat euangeliū

dei, sicut dominus instituit dicens. Dignus est enim operarius mercede sua, sed ut ad utilitatem eorum proficeret refutauit. Duabus enim ex causis oblatos sumptus refutauit, ne & pseudoapostolis similis inueniretur qui non ad gloriam dei sed ad suam utilitatem prædicabatur, ut non occasione acciperent deprædandi. Alio enim non accipiente non potest alter multum expetere, & ne uigor euangelicæ potestatis torpesceret. Qui enim à peccantibus accipit, arguendi autoritatem amittit. Sic ergo exaltantur, cum ideo ab eis non accipitur, ut correpti emendentur à morte eleuati ad uitam. ¶ Alias ecclesias expoliaui, accepto stipendio ad ministerium uestrum. Et cum apud uos essem & egerè, nulli grauis fui. Onerat eos. Ostendit enim non solum noluisse accipere ab eis, sed & ab alijs accepisse & eis ministrasse. Et ut multum hoc ostendat fuisse non parum, ait: Alias expoliaui ecclesias ad ministerium uestrum, non parua ergo significat se in eos impendisse. Cum enim dicit, expoliaui, multa accepta & data significat, non extorta. Vnde subiicit, Accepto stipendio. Stipendium est enim quod militans accipit ad sumptus uice mercedis. Ruborem ergo incussit eis, quia non utique dolo refutauit quando ipse eis ministravit. Et ut per hoc ministerium quod promiserant facilius implerent scientes se esse debitores, ut non ualde gloriosum sit ministerium eorum sed debitum, ne uel inde se iactarent. ¶ Et cū apud uos essem & egerè, nulli grauis fui. Intantum eis proficere uoluit, ut egestatem suam consolaretur propter eorum salutem. Passus enim egestatem contentus fuit, ne illi aliquod scandalum paterent. Qui enim dat putat se exaltari, & iam non se patitur argui. ¶ Nam indigentiam meam suppleuerunt fratres, qui uenerunt à Macedonia. A Macedonibus semper accipit quia prius uitia sua correxerunt. Et sicut à Corinthiis accipiendum non erat, ne illis in scandalum proficeret, sic iterum à Macedonibus accipiendum erat, ne bene seminantes fructum amitterent. ¶ In omnibus sine onere uestro me ipsum seruaui & seruaui. In eo permansum

se di

se dicit, ac si se corrigant propter pseudoapostolos, quⁱ occasione quærebant deprædandi eos. ¶ **Est ueritas Christi in me quod gloria hæc non infringetur in me, in regionibus Achaia.**) Hortatur oëm Achaia ut ministrèt sanctis, sibi aut non permittere, ne ceptã gloriã non imple-ret. Gloria est em̄ à licitis abstinere, maxime ad aliorũ salutem. In Achaia ergo regionibus noluit uti, in cæteris usus est, & amplius promittit sub testimonio Christi dicens in eo se mansurum, ne aliquando ab Achaia regi- onibus acciperet. ¶ **Quare? Quia non diligo uos. Deus scit.**) Reddita rōc etiã dei scientiã testem dat dilectionis suã quã habebat erga eos, quia non ideo nolebat accipe-re, quia nõ illos diligebat, sed ideo magis, quia amabat eos ut hoc ipsum prodesset illis sicut dixi. ¶ **Quod aut fa- cio & facturum sum, ut amputem occasionem eorum qui uolunt occasionem, ut in eo quod gloriantur, inueniant sicut & nos.**) Gloria pseudoapostolorũ in pecunijs erat accipiendis. Ideo apostolus hoc refutauit, ne illis similis uideretur, quia nisi hoc ab apostolo fuisset uitatum, ma- ior occasio illis data fuisset accipiendi, aut magis extor- quēdi, qñ in hac re formã ab apostolo datã ostenderent.

Huiusmodi em̄ pseudoapostoli sunt operariũ sub- doli, transfigurãtes se in apostolos Christi.) Sub- doli sunt, qã auariciã causa non religiosa mēte, neq; missi prædicabant Christum, nomen sibi apostoli- cum usurpantes. ¶ **Nec utiq; mirum, ipse enim sathanas transfiguratur uelut angelus luminis.**) Manifestum est, quia frequenter multos fallit sathanas, ostendens se il- lis quasi angelũ dei, ut decipiat eos. Vñ Iesus naue sollici- tus quæsiuit, quis esset qui ei apparuit. Et apostoli in na- ui pterriti putabãt phantasma esse. Vnde Petrus aposto- lus, dicenti dño. Nolite timere ego sum, nõ facile credēs ait: Si tu es iube me uenire ad te super aquas, ut si firmiẽ posuisset pedem super aquas, sciret uerum esse, quia non erat phantasma quod apparebat. ¶ **Non ergo magnũ si & ministri eius transfiguntur sicut ministri iustitiæ.**)

Ministri iustitiæ apostoli sunt, quorum se hi socios mentiebantur ut deciperent audientes. ¶ Quorum finis erit secundum opera eorum.) Sine dubio, quia iudicabuntur huiusmodi secundum animi sui nequitiam, quia non propter deum sed propter suam uentrem, simulant se esse ministros dei. Finem tamen illorum secundum opera illorum dixit, ut sicut opera & cura uentris interit, ita & hi interire intelligantur. ¶ Iterum dico, ne quis existimet me insipientem, alioquin uelut insipientem accipite me, ut & ego modicum aliquid glorier.) Supra iam dixit, utinam sustineretis pusillum imprudentiam meam, hoc nunc repetit. Semper enim proponit, quod postea multis interpositis prosequatur. Quod ergo supra proposuit, modo incipit enarrare. Nam uera dicitur uelut insipientem se dicit, quia uidentur ad laudem eius pertinere. Ut & ego modicum, inquit, glorier. Modicum hoc dicit, quia in uerbis non in sensu est. Non ergo uere ad gloriam suam hæc loquitur, sed uult illis ostendere, quia quos putant gloriosos, nihil plus ab hoc habent, ac per hoc si putantur hi gloriosi, & ego inquit. Ideo insipientis hoc esse dicit, ut ad laudem suam aliquid prosequatur, se autem coactum hæc loqui. Dolet enim ei, ut illos putarent sublimis hoc contempto, qui nihil plus ab eo haberent. ¶ Quod loquor non loquor secundum deum.) Secundum deum non loquitur, quia ad carnis tumorem hæc pertinent, nec de inflatione apud deum surget gloria, quia apud deum humilitas gloriosa est. ¶ Sed quasi in insipientia in hac substantia gloriationis.) Non plenam dixit insipientiam, sed ex parte, ueritas enim est. Sed quia elatio uirtuosa res est, ideo quauis uerum sit quod dicitur, quasi in insipientia tamen est unumquemque laudare se. Plena autem insipientia est, si se falsis quis laudet. Ille enim superbus de uero est, hic stultus de falso, substantia tamen gloriationis in hac causa carnalis est, quia sicut flos sæni ita decidit gloria ista. ¶ Quia multi gloriantur secundum carnem, & ego gloriabor.) Hoc dicit, quoniam aliqui ex Iudæis credentes præsumebant sibi quod

Lesent

essent filij **A**brae, hoc est, secundum carnem gloriari, nobilitatem sibi carnis uendicare. **I**nde enim sibi defendunt generis prerogatiuam, quia filij eius dicuntur qui deo crediderit, cum anima quae peccauerit ipsa morietur. **S**i ergo haec gloria est, inquit, & ego gloriabor, quia & ego filius sum **A**brae, sed nihil prodest filium esse **A**brae apud deum, quia fides est quae saluat, non propago generis **A**brae, ideoque haec gloria carnis est gloria, ut puta si dicatur, filius nobilis hominis. **L**ibenter enim sustinetis insipientes, cum sitis ipsi sapientes. **I**nsipientes appellat, qui de carnis circumcisione gloriabantur. **E**t quia a **C**orinthiis portabantur ut gloriosi uiderentur, ideo **A**postolus etiam se sustineri ab his uult, ut & ipse hoc se esse ostenderet quod erant hi, & non tamen gloriantur ex hac parte secundum deum, unde gloriae hanc insipientiam uocat. **G**loriari enim se dicit secundum carnem, sed hoc stultum esse profitetur, ut & gloriam hanc inaniret, & se coactum in laudem carnis erupisse doceret. **I**gitur ironia est haec. **N**am quomodo prudentes sunt qui saepe reprehenduntur? **N**am plus sapit insipientia apostoli quam horum prudentia. **H**ic enim sapiens sustinet imprudentes qui patientia sua suffert eos ut possint proficere, ne prouocans eos aut abiiciens, illos peiores faciat, aut certe si in illis proficere non potuerit, suam modestiam custodit. **H**orum in **C**orinthiis nihil est. **Q**uomodo ergo libenter sufferunt imprudentes, cum ipsi sint sapientes, nisi quia sic non uult intelligi sicut sonant uerba? **H**oc in sensu & pronuntiatione est, quia eadem quidem uerba non eundem habent sensum aliter pronuntiat, ut aliquando confirmet, aliquando neget quod dicit. **H**i enim ut prudentes, insipientes sufferebant falsos apostolos. **S**ustinetis enim, si quis uos in seruitutem redigit. **H**oc uerum est, quia redigebantur in seruitutem, non per prudentiam, sed per stultitiam ut famularentur pseudoapostolis. **S**i quis deuorat. **N**ec hoc falsum est, quia contenti erant deuorari res suas a falsis doctoribus. **S**i quis accipit. **A**ccipere est aliquid dolo capere, ideoque significat

Ioan. 20.

hos capi à dolosis magistris & ferre quod non expedit.
 ¶ Si quis extollit.) Extollētia superbia est. Hos ergo tā-
 git qui superbi erant male taxantes apostolū, & his non
 displicebat. ¶ Si quis in faciē uos cædit.) In faciem cædi-
 tur, in cuius os iniuria irrogatur. Nūc hos significat, qui
 eo quod essent ex genere **Abraæ**, obtrecebant eis quod
 essent incircuncisi se præferentes, hos humiliantes. ¶ Se-
 cundum ignobilitatem dico.) Ignobilitatem dicit hoc
 quod supra ait: **Et ego gloriabor secundum carnem.** Nō
 enim dicit ad laudem pertinere, quia infirmus non erat
 in quo se iactabant quos occulte tangit. **Vnde & adiecit:**
 ¶ Quasi nos infirmi fuerimus in hac parte.) Manifestum
 est quia non erat in hac gloria infirmus in qua se præfe-
 rebant credentes **Iudæi** quos hi patiebantur, quasi apo-
 stolus eorū in hac re esset dissimilis, quia & ipse erat de
 semine **Abraæ**, ac p̄ hoc infirmus nō erat in hac gloria
 carnis. Infirmi autē hi iudicabantur, qui applicati fuerāt
 generi **Abraæ**. Isti ergo quasi infirmi in eo quo illi se præ-
 ferebant, eo quod essent **Israelitæ**, in hoc ipso uolunt se
 sufferri. **Vt ostenderent in hac gloria carnis non se esse
 dissimiles & infirmos, cum de sua causa loquitur, subin-
 ducit & Barnabæ personam socij sui.** **Vnde & in prima
 dicit epistola: Aut ego solus & Barnabas, non habemus
 potestatem hoc operandi? Non ergo minores erant in
 hac gloria in qua se **Iudæi** iactabant, sed non inde plau-
 debant.** Deniq; dicit. ¶ In quo quis aude? In insipientia
 dico, audeo & ego.) Hoc est non fuisse infirmum in glo-
 ria qua se iactabant **Israelitæ**, nec quidem in hac re pru-
 dentem iudicari, præferre enim se non solent prudētes.
 In insipientia ergo dicit audere se in eo quod audent hi
 qui se iactant eo quod sint filij **Abraæ**. **Vt gloriam eor-
 um inaniat, imprudentem se pronunciat, ne illi prudē-
 tes uiderentur in hac parte aut nobiles.** ¶ **Hebræi sunt et
 ego. Israelitæ sunt & ego. Semen Abraæ sunt & ego.)**
In his parē se eorū de quibus supra significauit ostendit,
ut detractiones eorū quibus indignus his iudicabatur,
falsas ostēderet: ¶ Ministri Christi sunt, uelut insipiēs di-

1. Corin. 9.

co magis ego.) Vera de se dicens insipientē se pronunciat,
 ut intelligat coactus ad laudē suā prorupisse. Nam qui
 spōte ea refert quę ad laudem eius pficiant, imprudentē
 se non dicit. Ostendit ergo quę sint quę faciunt illū mi-
 nistrum Christi magis esse q̄ sunt reliqui prędicatores.
 Occasione em̄ inuenta, oīm tangit personas etiam apo-
 stolorum, dolens quia dei gratia minor in hoc iudica-
 bat, cū eadē operaretur quę cęteri apostoli & fidei cau-
 sa maiora exitia toleraret. Vñ & in alia epistola dicit:
 Plus illis omnibus laboravi. ¶ In laboribus plurimis.) 1. Co. 15.
 Ideo in laboribus plurimis ait: quia & illi laborauerit,
 sed non tm̄. Hic enim à mane usq; in quintā horā uictum
 manibus quęrebat, & exinde usq; ad decimā horā dispu-
 rabat publice, tanto labore ut contradicentibus suade-
 ret. ¶ In carceribus abundantius.) Apertū est, frequērius
 istum missum fuisse in carcerē q̄ illos. ¶ In plagis supra
 modū.) Ideo supra modū, quia ultra quā oportuit. Nā
 & illi cęsi sunt, sed non tantum. ¶ In moribus sæpius.)
 Verum est, quia hic frequentius pericula sustinuit quā
 cęteri. ¶ A Iudæis quinquies quadragenas una minus
 accepi.) Hoc dicit, quia quinquies flagellatus est à Iu-
 dæis, secundum legem Moysi accipiens plagas triginta-
 nouem, sicut scriptum est in Deuteronomio. Quod per
 quinq; ergo uices factum est, hic summam refert. ¶ Ter-
 uirgis cęsus sum.) Hoc à gentibus passus est. ¶ Semel
 lapidatus sum.) A Iudæis lapidatus est in ciuitate Ly-
 conia. ¶ Ter naufragium feci.) Qui omni tempore
 legitur nauigasse, aduersis, pcellis facile fuit ter naufra-
 giū facere. ¶ Nocte et die in pfundo maris fui.) Hoc factū
 est q̄ missus est ad Romā cum appellasset Cęsarē. Tunc
 desperatione uitę in alto, hoc est in pfundo maris fuit,
 mortē ante oculos habens. Sic enim scriptum est in ipso
 loco: Ita ut desperarem nos etiā uiuere. ¶ In itineri-
 bus crebrius.) Nunc alia memorat picula, ut terra ma-
 riq; pro Christo uexatū se secundū carnē ostēdat. Pericu-
 lis ait fluminū. Si itineꝝ picula recitat, qd ē ut dicat pi-
 culis fluminū. Sed hycme iter faciens, quia utiq; imbres
 ahi

affidui sunt egredientibus fluminibus incurrebāt periculum, ¶ **Periculis latronum.**) Cum in ciuitate diabolus eū occidere non posset, latrones illi excitabat in uia cū nihil ferret quæ latrones cuperēt. ¶ **Periculis ex genere.**) Iudæorum dicit persecutiones, qui fratres eius erant secundum carnem. Dolebāt enim, quia spreta lege ad euāgelium Christi se conuerterat. ¶ **Periculis ex gentibus.**) Agentibus persecutiones passus est, propter mysterium incarnationis domini nostri Iesu Christi & unius dei prædicationem. ¶ **Periculis in ciuitate.**) Vsq̄ adeo sub periculo fuit in ciuitate, ut per fenestram effugeret manus insidiantis sibi. ¶ **Periculis in deserto.**) Periculum hoc à Iudæis fuerat procuratum, quando eū factis insidijs in uia uolebāt occidere. ¶ **Periculis in mari.**) Iam superius dixit, ter naufragiū fect, nocte & die in profundo maris fui, quid aliud fuit periculum in mari? Sed hoc est periculum quando in mari, hoc est in nauī milites cogitauerant omnes custodias occidere ne quis enatans effugeret. Quod periculū centurio prohibuit inferri ne Paulus occideretur, ut eum uiuum Romam perduceret. ¶ **Periculis in falsis fratribus.**) Falsi fratres hi sunt, de quibus dicit ad Galatas: Propter subintroductos autem falsos fratres, qui subintrauerunt explorare libertatem nostrā quam habemus in Christo Iesu. Hi enim partim Christiani erant, partim Iudæi, in neutro perfecti, qui zelo legis apostolo inuidiam excitabant, eo quod prædicato Christo, legem iam cessare dicebat. Deniq; his perurgentibus Timotheum compulsus est circuncidere. Fictus ergo Christianus est, qui æmulatione legis persequitur Christianum, hic est falsus frater. Si enim tantum Iudæi erant hi, & propter iudaismum fratres eos falsos appellat, quid opus erat iterare? Iam enim superius dixit, periculis ex genere. Sed secundum carnem non sunt falsi fratres, in Christo autem falsi sunt, quia nō tota mēte Christiani sunt. Fuerunt & falsi fratres, sicut Demas & Hermogenes. ¶ **In labore & molestia.**) Verum est, quia potest esse labor sine molestia. Sed hic ideo addidit, & molesti

Gal. 2.

lesti

frā, ut laborem ipsum exitiosum ostenderet. ¶ In uigijs multis.) Multæ fuerunt eius uigiliae, sed aliæ uoluntariæ, alteræ ex necessitate. In pressura enim positus, necesse erat ut uigilaret, dei quærens auxilium. & non solum diebus, sed & noctibus doceret, sicut dicit in actibus apostolorum. ¶ In fame & siti.) Fugatus frequentur à Iudæis per sequētibus, necesse erat ut famem pateretur & sitim per inopiā. ¶ In ieiunijs multis.) Sæpius ieiunauit, ut dei ad miniculo protegi mereretur. Ieiunat enim, qui dum habet quod edat, abstinet. ¶ In frigore & nuditate.) In frigore fuit & nuditate, quando naufragium passus est. De quo ignem fecerunt, ait, & refecerunt nos propter pluuiam imminētem & frigus, Barbari in insula Mitilene.

Act. 28.

¶ Præter illa quæ extrinsecus sunt, instantia mea, quotidiana sollicitudo omnium ecclesiarum.) Sollicitudo hæc, quam dicit quotidianam, detractionis usu descendit, ut omnibus diebus commissum sibi populum instruat. Illa autem quæ supra memorat, superindicta sunt necessitate cogente. Dies enim ad operam datus est, nox ad requiem. Sed quia instabat necessitas, ut omnibus occurreret, etiam nocte docebat. Se enim affligere non dubitabat, ne dei gratia esset in ocio. ¶ Quis enim infirmatur, & ego non infirmor?) Compati se dicit omnibus, & condolere eo affectu, quo provideat uulneri medicinam. Hoc autem ideo persequitur, ut ostendat qua cura commissum sibi ecclesiā tueatur & regat, ac per hoc in nullo se minorem debere iudicari cæteris apostolis, quippe cum secundum quod claruit, plus illis omnibus laborauit. Maiore enim inuidia laborabat apud Iudæos præ cæteris apostolis: quia cum persequeretur Ecclesiam, subito immutatus factus est defensor eiusdem, testificans atque confirmans quod Christum, quæ prius ut hominem mortuū aestimabat, de cælo secū loquutū audierit. Cuius testimonium necessario multi sequerent, sciētes eum de persecutore, non utique sine ratione factum defensorem. Hac causa excruciabantur Iudæi, & quærebant eum semper interficere. ¶ Quis scandalizatur & ego non uror?) Scandalizari

est